

Neplatnost usnesení valné hromady o schválení smlouvy o výkonu funkce či jiného právního jednání

Vyžaduje-li zákon, aby smlouvy či jiné právní jednání schválila valná hromada, může být rozpor obsahu tohoto právního jednání se zákonem – za určitých okolností – důvodem pro vyslovení neplatnosti (schvalujícího) usnesení valné hromady. Takový závěr je však možné učinit pouze pro případy, kdy se rozpor se zákonem týká těch podstatných náležitostí schvalovaného právního jednání, pro které zákon (resp. jeho smysl a účel) požadavek souhlasu valné hromady stanoví.

Je-li smlouva o výkonu funkce neplatná pro rozpor se zákonem v části, jež se týká odměňování, popřípadě poskytnutí jiných benefitů plynoucích z výkonu funkce člena voleného orgánu, tj. v té části, jež je dle teleologického výkladu hlavním důvodem zákonného požadavku na schválení smlouvy o výkonu funkce valnou hromadou, může být tato neplatnost důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o schválení smlouvy o výkonu funkce.

V řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, kterým valná hromada schválila smlouvu o výkonu funkce, je soud – k námitce navrhovatele – oprávněn zkoumat (mimo jiné), zda je smlouva o výkonu funkce (ne)platná ve svých podstatných náležitostech, tj. zejména v ujednáních o odměně za výkon funkce. Týká-li se neplatnost takové části smlouvy, jež nepředstavuje z hlediska smyslu a účelu zákona její podstatnou náležitost nezbytně podléhající souhlasu valné hromady, nemůže tato neplatnost být důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o schválení smlouvy.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2024, sp. zn. 27 Cdo 1246/2024

Komentář CIOd:

Rozhodnutí upravuje dosud neřešenou otázku, a to, kdy lze prohlásit neplatnost usnesení valné hromady o schválení smlouvy, která je sama postížena vadou zakládající její neplatnost. I když to Nejvyšší soud výslovně nevedl, platí podle nás, že neplatnost smlouvy nemůže zhojit to, že ji valná hromada schválila a rozhodnutí valné hromady nebude prohlášeno soudem neplatným.

Nejvyšší soud nicméně nevyloučil ani možnost přezkumu neplatnosti smlouvy (či jiného právního jednání) pro rozpor se zákonem, pokud je zákona podléhá schválení valnou hromadou, a to v řízení o neplatnosti usnesení valné hromady, která předmětnou smlouvu schválila. Soud se však může zabývat neplatností smlouvy jen v případě, že neplatné pro rozpor se zákonem jsou ta ujednání, která jsou důvodem, proč má být smlouva valnou hromadou schvalována. Jsou-li postíženy neplatností jiné části smlouvy, soud ji v řízení o neplatnosti smlouvy zkoumat z hlediska neplatnosti nemůže.

Soud řeší v řízení o neplatnosti usnesení valné hromady otázku neplatnosti schvalované smlouvy (či jiného právního jednání) jako otázku předběžnou.

Zápis předmětu podnikání obchodní korporace do obchodního rejstříku

Do veřejného rejstříku se jako předmět podnikání obchodní korporace zapisuje údaj, který je obsažen v jejím zakladatelském právním jednání (společenská smlouva, stanovy); veřejný (obchodní) rejstřík zde odráží (ostatně tak jako i v případě některých dalších údajů) obsah zakladatelského právního jednání. Jinak řečeno, skutečným stavem, s nímž musí být zápis předmětu podnikání obchodní korporace ve veřejném (obchodním) rejstříku v souladu, je obsah zakladatelského právního jednání.

Obsah údajů zapisovaných do veřejného rejstříku musí být seznatelný již ze samotného veřejného rejstříku. To platí i pro předmět podnikání. Osoba nahlížející do veřejného rejstříku musí mít možnost se obeznámit s předmětem podnikání (činností) obchodní korporace, aniž by jej musela (přes „odkaz“ uvedený ve veřejném rejstříku) dohledávat v dalších zdrojích. Předmět podnikání proto nelze zapsat například formou odkazu na další dokumenty, rejstříky či znění zákona, byť by šlo o veřejně dohledatelné zdroje.

Jakkoliv si obchodní korporace může předmět podnikání v zakladatelském právním jednání dostatečně určitě vymezit i například odkazem na znění živnostenského zákona, v obchodním rejstříku musí mít zapsán konkrétní údaj o jednotlivých předmětech podnikání takto vymezených (jednotlivé obory živnosti volné). Tedy údaje, které lze zjistit výkladem ujednání obsaženého v zakladatelském právním jednání.

Ujednání obsažené v zakladatelském právním jednání společnosti s ručením omezeným, jakkoliv formulované velmi obecně („výroba, obchod, služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona v rozsahu oborů činností náležejících do živnosti volné č. 1-81“), vyloučit tak, že předmětem podnikání společnosti jsou obory živnosti volné, vyjmenované v příloze číslo 4 živnostenského zákona pod body 1 až 81, a to ve znění účinném ke dni, kdy bylo ujednání takto vymezení předmět podnikání vloženo do zakladatelského právního jednání. Následné změny živnostenského zákona (jeho přílohy číslo 4) nemají na obsah zakladatelského právního jednání (v části vymezení předmět podnikání) vliv; nejde tak o ujednání neurčitě.

Předmětem podnikání, jenž se zapisuje do veřejného rejstříku, jsou činnosti určené zakladateli (společníky, členy) obchodní korporace v zakladatelském právním jednání, nikoliv jejich podmnožina tvořená předměty podnikání, které si ze zakladatelského právního jednání vyberou členové statutárního orgánu obchodní korporace a oznámí je živnostenskému úřadu.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.11.2024, sp. zn. 27 Cdo 3391/2023

Komentář CIOd:

Uvedené rozhodnutí navazuje na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 3549/2020. V něm Nejvyšší soud uzavřel, že ujednání stanov, podle něhož je předmětem podnikání obchodní korporace „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, nespĺňuje požadavek určitosti, neboť z něj není zjevné, co je předmětem podnikání dané společnosti, a odpovídajícího výsledku se nelze dobrat ani výkladem a dále, že je-li ve společenské smlouvě (stanovách) uveden a případně i do obchodního rejstříku zapsán jako předmět podnikání „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, odporuje tento zápis rejstříkovému zákonu. a je třeba zjednat nápravu postupem podle § 9 odst. 1 rejstříkového zákona.

V novém (komentovaném) rozhodnutí řešil Nejvyšší soud situaci poněkud odlišnou, protože zakladatelské právní jednání neodkazovalo jen na obecné vymezení volné živnosti, ale na „obory činností náležejících do živnosti volné v příloze pod č. 1-81“. Uvedené vymezení předmětu podnikání je sice podle Nejvyššího soudu dostatečně určité z hlediska určitosti zakladatelského právního jednání (společenská smlouva či stanovy), ale nemůže být předmět podnikání takto zapsán do obchodního rejstříku. Tam musí být případně zapsány názvy všech oborů živnosti volné, na něž se v zakladatelském právním jednání odkazuje.

Z rozhodnutí Nejvyššího soudu je také zřejmé, že relevantní jsou ty obory živnosti volné, jak jsou vymezeny v příloze živnostenského zákona ke dni účinnosti zakladatelského právního jednání (tj. ke dni jejího přijetí či změny). Pozdější změna přílohy živnostenského zákona je z hlediska předmětu činnosti společnosti irelevantní. To by se muselo změnit i zakladatelské právní jednání a pak i změnit zápis v obchodním rejstříku.

Tento materiál nepředstavuje právní radu ani nabídku či závazek k jejímu poskytnutí.